

ESPERANTISTO

ESPERANTYSTA POLSKI

ELDONANTO
WYDAWCA

POLLANDA ESPERANTO-DELEGITARO

REDAKTANTOJ PROF. DR. ODO BUJWID — TAD. HODAKOWSKI
REDAKTORZYAPERAS LA 1-an DE CIU MONATO. REDAKCIAN MATERIALON ONI PETAS SENDI
GIS LA 20-a DE CIU MONATO.*Ŝtono sur nia vojo.*

Ekzistas nenia dubo, ke malfacila disvastigado de Esperanto en nia lando estas kaŭzita de multaj antaŭjuĝoj, miskonprenoj ĉe vasta publiko kaj manko de konforma interesiĝo dum regas krizaj kondiĉoj de ekzistado, kiuj forrabas de l' homoj emon al plivastiĝo de intelektaj horizontoj.

Eble iom same estas en aliaj landoj, sed ĉe ni precipe. Ke multaj laboruloj en ĉiutaga peŝado kaj necerleco pri l' vivo ne trovas forton suprenlevi sian intelekton al pli vastaj homaraj celoj — ne estas mirinde. Sed ne pri ili mi volas skribi. Mia penso turnas sin al instruistaro, kiu — ŝajnus — devus esti escepto en amaso da aliaj inteligentuloj.

Esperanto kun sia relative — al aliaj projektoj de mondlingvo - longdaŭra ekzistado kun sia nedubebla — kvankam malrapida progreso, estas „salo en okuloj” de niaj lingvoinstruistoj, kiuj subkonscie vidas en ĝi seriozan danĝeron por ilia profesia laboro vivtena, samkiel ekzemple havenportistoj rigardas elektrolevilon. Nu, ili tial penas mortigi ĝin ne nur per sia malŝato kaj manko de ekinteresiĝo, sed eĉ farante malutilon al estiĝo de favoro en rondoj de ili instruataj.

Ne estu do al vi, samideanoj, sekreto, ke tie sur lerneja benko naskiĝas malĝusta kompreno de nia lingvo, inokulata al nia junularo per mokaj kaj estigantaj malŝatan paroloj de instruistoj. Eksciuj, ke ekzemple: Esperanton ili ne konsideras inda je nomo de lingvo, ĉar ĝi e-

stas miksajo, kriplajo de diversaj aliaj lingvoj, ili eĉ kondamnas ĝin kiel jam falintan post komenca sukceso, ĉar tion ili adire faris scienculoj; laŭ ili ĝia lasta malsukceso en Germanujo estas ŝuldata al romana deveno. Post tiaj paroloj, aŭdigitaj de instruisto en aŭtoritata tono, ne estas mirige, ke senkritika lernanto elportas impreson, ke ĝi estas neprikupiĝinda ridindaĵo, kaj nia lingvo estas en lia opinio destinita al morto. Tiu ĉi opinio restas jam longe ĝis okazo de ekkontakto kun esperantisto, kiu havas tiam multe pli grandan malfacilon konverti lin, ĉar li trovas antaŭmalinklinon, kiu li devas venki.

Sentakteco de tia „instruado” estas ja nedubebla, ĉar jen, laŭ antaŭ kelkaj jaroj anoncita dekreto de Ministerio de Klerigado, Esperanto estis allasita al eksterprograma instruado kiel nedeviga lernobjekto. En tiu ĉi dekreto la Ministerio donis ateston, ke ĝi samgrade taksas Esperanton, kiel aliajn nedevige instruatajn lingvojn, do ne kiel bagatelaĵon. Konsekvence — la instruisto ne rajtas ekster leciono kaj tiom pli dum ĝi, kiel en tempo de oficado, kritiki kaj subfosi aŭtoritaton de propra Ministerio, aprobanta Esperanton, per ĝia bagateligado. Estas same kvazaŭ sejmdeputito propagandus kontraŭ ŝtato.

Se do estas tiel, ni devas kontraŭstari tian sintenon de instruistoj ne nur kiel esperantistoj, sed ankaŭ kaj unue kiel civitanoj.

Kiel unu el la plej gravaj aferoj nuntempe estas la fondiĝo de la **Centra Oficejo Propaganda**, kiu per sia programa kaj seninterrompa agado disvastigu la sukcesojn de la lingvo. Ĝi devas esti centrejo de la landa esp.-propagando. La plej bona atingo, la plej grava sukceso ie atingita estus malgrandigata ĝis nenio, se ni ne diskonigu aŭ ne multobligu ĝin per informilo. La fakto diskonigi la informojn, konsistigas la propagandon mem, Ĉiutage okazas diversaj sciindaĵoj. Ni kolektu ilin kaj aperigu en ĉiutagaj gazetoj per **gazetara servo**. Tio estas la plej bona kaj efika propagando de esperanto. Nenio disvastigas aŭ enradikiĝas per si mem, ĉio bezonas diskonigon, propagandon. La plej bona libro dum jardekoj kuŝas sur polvaj bretoj de la eldonejo, se oni ne anoncos pri ĝi, ne metos ĝin en montrafenestrojn, ne dissendos provekzemplojn k. t. p. La samo validas pri ideoj. Ili povas esti efektive gravaj, tute certe portontaj nemezureblaj utilon al la homaro, sed — tro naive estus kredi, ke ili konkeros la mondon per si mem, ke iun belan tagon ili verŝiĝos super la homaron kiel la sankta spirito iam, kaj ke tuj ĉiuj akceptos la akceptindan. — Ne. Mirakloj ne estu atendataj. Ni rigardu, kun kiaj homoj ni kontaktiĝas. La plejmulto de ili ja absolute ne havas propran koncepton, proprajn pensojn. Kvazaŭ kun klinitaj kapoj ili trenas sin antaŭen, vidante ne ion krom siaj botopintoj. Kien la amaso sin direktas, tien ili lasas sin porti. Nur relative tre malmultaj kapablas kun levita kapo observi larĝajn horizontojn, memstare serĉi, esplori kaj — trovi.

Ni liberigu torenton da energio, ĝis nun neracie flankenigata; ni starigu la ĝustan direkton — vojontrilon, por ke neniu devu erarvagi. — Ĝi — nia devo.

Jen 50-jara jubileo de Esperanto, kiu ni festos en Polujo en la j. 1937, proksimiĝas. Ni devas ja prepari ĉion, ke ĝi estu brila mondfesto de l' homaro. Ĝi montru al la mondo la neceson de la internacia lingvo.

Pro tio esp.-movado ĉiam kaj konstante bezonas kunigon de ĉiuj fortoj kaj unuiĝon de ĉiuj esp.-grupoj en nia lando. Multajn taskojn ni povas solvi nur per kunigitaj fortoj.

Unu el tiuj taskoj estas kolektado de diversaj statistikaj datoj pri enlanda esp.-movado loko, ĉar ofe ni bezonas detalan statistikon por niaj oficialaj institucioj por pruvi, ke esp. en nia lando progresas.

Bedaurinde niaj provincaj grupoj ofte ne komprenas la gravecon de tia kunagado, laboras dise, vane malŝparas siajn fortojn kaj sukcesojn ne havas.

La fondiĝonta Centra Oficejo Propaganda posedanta propran gazetaran-servon, multajn korespondantojn en ĉiuj lokoj, kie vivas esperanto — preparu laborprogramon kaj laŭ ĝi plenumu sian taskon. Propaganda oficejo eldonu flugfoliojn, propagandajn broŝurojn, lernolibrojn, posedu librovendejon kaj ĉerpu parte de ĝi monrimedojn, parte de P.E.D. (al kiu aliĝu ĉiuj esp. rondoj, grupoj kaj izoluloj). Propaganda Oficejo aranĝu grupojn kaj korespondajn kursojn, kunhelpu en aranĝo de lokaj propagandvesperoj k. t. p. Tiamaniere ĝi estus la plej efika propagando por Esperanto. La fondiĝintaj grupoj kaj malfortaj povus esti tiam subtenataj per konsilo kaj agado kaj ne vegeti por morti post ne longe.

Laŭ prilaborita programo de la Propaganda Oficejo, lokaj kluboj, asocioj, rondoj aktive povos kunlabori. Oni dividu la taskojn inter niaj agemuloj. Unuj aliĝu ekz. al sportistoj, aliaj al skoltistoj la triaj al YMCA k. t. p. Kaj tie jam kiel plenrajtaj anoj, kiel membroj de la organizajo ili ekaĝu. Komence singardeme, sed iom post iom kaj rezulto certe estos. Tio estos pli grava kunlaboro en nia movado, ol la plej fidela vizitado de niaj societoj, kie kun bedaŭro ni konstatas, ke oni ne uzas dum la kunvenoj nian lingvon. Esp. klubo devas labori tiel, ke la nacia lingvo estu konsiderata kiel fremda lingvo. Esperantistoj devas ĉiam aŭdi en la klubo nian lingvon, ke per tiaj proponoj mi tute ne neas la gravecon de niaj societoj. Absolute ne. Nur la nesufiĉon de ilia laboro mi substrekas kaj la neceson fari ankoraŭ multon alian.

Jam nun ni povos indiki kelkajn ĝeneralajn konsilojn por propagandi sukcese Esp.; jen ili:

1.) klopodu, ke en via loko estu elpendigitaj la propagandaj afiŝoj kun surpresita adreso kaj horo de la klubkunvenoj. Ĝi troviĝu daŭre (ekz. en ŝranketo) sur ofte vizitataj lokoj ekz. en fervojstacidomoj, oficejoj, kafejoj, en kuracistaj atendejoj, en tramoj k. t. p., ĉie do, kien venas multaj homoj.

2.) Portu ĉiam Esp. insignon kaj ne nur, kiam vi iras inter esperantistojn. Ĝi estas plej efika la plej malkara konstanta propagandilo.

3.) Kunlaboru en la gazetara servo. Sendu sciigojn ricevitajn pere de espe-

ranto kaj tradukitajn sendu al loka gazetaro kun nolo „pere de esperanto“. Ĝi estos gravega propaĝando por la vasta publiko.

4.) Posedu ian kvanton da propaĝandiloj (flugfolioj) en pola lingvo por disdoni du propaĝand-brosurojn kaj pruntedonadu ilin al viaj amikoj.

5.) Aranĝu esp. ekspozicion, prelegon pri esperanto kaj kursojn.

Jen ĉi supraj konsiloj estas devoj de aktivaj esp. — kaj, kiel ni scias, akti-vulo estas ano de movado, kiu fervore laboradas, konstante verbas por la movado, subtenas ĝin morale kaj laŭeble materiale. Se ĉiuj plenumos sian propaĝandcelon, ni post nelonge atingos dezirindan rezulton.

Emil Mayer, Kraków, Lelewela 9.

VOJOJ AL MONDLINGVO.

Ekzistas kvar vojoj al mondlingvo, rigardata aŭ kiel helpa lingvo apud la gepatra, aŭ kiel unika lingvo de la homaro.

1. La fandiĝo de ĉiuj lingvoj rezulte de la intermiksiĝado de la popoloj.

2. La iompostioma kultura kaj ekonomia superregado de nun potenca lingvo super la ceteraj, ĝis tio, ke fine ĝi englutus ilin. (Tiuj du procedoj postulus multege da jaroj).

3. La akcepto fare de la grandnacioj de unu nacia lingvo, kiun ili uzus en ĉiuj eksterlandaj rilatoj.

4. La adopto fare de la nacioj aŭ la popoloj de iu arta lingvo, neŭtrala, hel-pa.

Fandiĝo de la lingvoj?

1). Kelkaj pensuloj asertas, ke la unuigiĝado de la popoloj pro la ĉiamkreskantaj faciligoj de trafiko kaj interkomuniko iompostiome rezultiĝos estiĝo de unu lingvo komuna por ĉiuj homoj. Sed la filologio ne senrezerve subtenas tiun kredon. Prof-o T. Cart (Sorbonne) ne hezitis nomi tian rezonadon falsbaza, kaj rimarkigis, ke en la 19a jarc. estis vaste sed nevere tenata de fakuloj la opinio, ke la lingvoj emas sin centralizi, direkte al eventuala superregado de duktaj lingvoj. Kontraŭdire al tiu tezo, ekzistas nune en la mondo pli da lingvoj ol en 1914 j. Ne centraliziĝo sed federaliĝo karakterizas la nunlempan mondpolitikon. La nacioj alproksimiĝadas unu al la alia en politiko-ekonomiaj grupoj, sed intensa naciisma spirito igas ilin jaluze gardi la lingvon de siaj antaŭuloj. En Rusujo okdek-kelke da lingvoj zelote kulturataj ĉiu laŭ sia propra spirito nun sekvas klare markitajn liniojn de evoluado. La ĉefa, kataluna, hungara, la idiomoj de la Baltlandoj, kaj aro da slavaj en la Sud-Oriento de Eŭropo (el kiuj lastaj la pliparto naskiĝis el la frakasiĝo de la Aŭstro-Hungara Imperio), ĉiuj parolas forte kontraŭ la

kredo, ke Eŭropaj lingvoj evoluas al unueco.

Ĉu laŭevolua superregado de potenca lingvo?

2. La historio instruas, ke la grandetendaj gajnoj de lingva teritorio profite al tiu aŭ alia reganta nacio ne havas pli ol provizoran karakteron. La vivi-povo aŭ disvastiĝo de lingvo dependas, re de siaj esencaj bonkvalitoj, sed de la sukceso kaj influo de la popolo ĝin uzanta. La greka kaj latina, interlingvoj en limigita senco, jam de longe ĉesis esti tiaj. Ankaŭ forpasis la favortempo de la franca por tiu rolo. La progreson de la araba egalas aŭ superis nur la angla, kiu siavice montras signojn esti atinginta sian apogeon de ekspansio. H. G. Wells diris, ke baldaŭ definitive forpasos la ĉiam pli malgrandiĝantaj ebloj, per kiuj decidemaj ŝtatviroj povus fari la anglan komuna interkomunikilo de la tuta Azio sude de la Himalajo. „Mirfrapate oni trovas, kiel malrapide disvastiĝis la angla kontraŭ multe malpli taŭgaj lingvoj. La angla ankoraŭ ne povas forpremi la francan for de Franc-Kanado, kaj ĝia superiĝo en Sud-Afriko estas hodiaŭ, post jarcento de Brita rego tie, tre duba“.

Antropologo ĉe scienca kongreso en Melburno lastmonate asertis, ke penadi instrui la anglan al Pacifikaj nigrujoj signifas tempomalspari, kaj ke en proporcio je la lingva sukceso ĉe kelkaj individuaj indiĝenoj, ĉi tiuj suferas gravan baton al sia propra psiko, en tio, ke ilia pensa kaj spirita fono (antropologe cetere tre valora) estas difektata pro la neceso pens- kaj paroladi en fremda por ili medio. Li proponas pli science aplikatan uzon de la piĝin-angla por tiu kaj similaj kampoj.

Ankaŭ la Guberniestro de Ugando, Sir W. Gowers, ne konsentas, ke la Anglan oni propaĝandu kiel la helplingvo en la Brit-Afrikaj teritorioj. Li diris („Brit. E-

spist" Dec. 1932): En Orient-Afriko Kisuahili estas la ununura vulgarlingvo, kiu havas eĉ ŝancon finfine montriĝi pli ol simpla fiasko en Ugando, same kiel en Kenjo kaj Tanganjiko.

„La provo uzi la anglan inter la nigroloj plejofte rezultigas disvastiĝon de barbara jargono anglaja, instruala de nekompetentuloj. Eĉ tie, kie (ekzemple en Sierra Leone) la angla jam de generacioj estas uzata kiel helplingvo, kaj efektive estas la propra lingvo de la pliparto de la indiĝenoj en Freetown, ĝi jam fariĝis lingvo, kiu, malgraŭ sia eufemisma nomo, estas preskaŭ tiel malfacile lernebla kiel iu efektiva Afrika dialekto”.

Ĉu akcepto de nacia lingvo?

Prof-o Guion rimarkigis, ke, dum lingvoj reciproke prunteprenas vortojn kaj idiotismojn, la sintakso de unu lingvo alia tute ne adoptas. Li kromdiris, ke homo povas lerni dek diverslingvajn vortarojn en la tempo, kiun postulas posedo de la senfinaj subtilaĵoj de sintakso en nur unu lingvo. Jen kie kuŝas unu el la plej gravaj malfaciloj frontantaj tiujn, kiuj propagandas akcepton de nacia lin-

gvo. Spertoj de instruistoj de la franca lingvo en anglaj lernejoj kaj alilande ne estas kuraĝigaj; oni povus nomi ilin eĉ ĉagrenaj, kiam oni kalkule pripensas la longegan tempon kaj feran paciencon, kiujn tiom da homoj dediĉas, studante idiomon, kiu, male al ĝenerala kredo, estas unu el la plej komplike subtilaj lingvoj en Eŭropo. La itala aŭ la hispana, pli simpla de la vidpunktoj fonetika kaj sintaksa, ŝajnus pli bone atingi la celon, por kiu nun oni instruas la francan en nefrancaj lernejoj. Precipe en unulingva lando estas diskutibla tio, ĉu la gajno, nome: produkti kelkajn premiĝajnintojn kun lingvolerna talento, kompensas la koston kaj klopodadon, kiujn formargas tia instrusistemo.

Kial ne neŭtrala?

4. La solvo do troviĝas en adopto de arte-sintezaj lingvo, facile lernebla, neŭtrala, sed bazita sur la ĉeflingvoj de Eŭropo. Tio donus al neniu nacio maljustran kulturan aŭ komercan avantaĝon super la aliaj; kontraŭe, ĝi logus la popolojn al profita studo de la naturo kaj strukturo de la propra lingvo.

R. Banham, Melburno, Aŭstralio.

TIEL — AŬ INVERSE.

Pala timo kaptis Italujon. Teruro ekgregis en la Eterna Urbo. La gazetoj ne kuraĝis ankoraŭ sciigi al la civitanoj la veran staton de la aferoj, tamen de buŝo al buŝo pasadis famoj ĉiam pli nigraj, pli timigaj, monstraj. Oni sciis, ke la bravaj italaj soldatoj ne povis elteni plu la premon de la kontraŭuloj. Oni sciis, ke la heroaj vicoj, dekonigitaj, ne! — centonigitaj de la superega malamiko, panike retiras sin al la lasta rifuĝejo, al la Urbo. Oni sciis, ke gasaj nuboj rampas sur la verdaj vinberkampoj, ke morto embuskas sur la tero, morto hajlas de la ĉielo. Kvazaŭ lokusto tiris de la sudo nigraj soldatoj, kaj jen Romo rememoris la malnovajn, pasintajn tagojn, kiam Hanibalo staris antaŭ la pordegoj.

Sed Hanibalo ne havis ŝtalajn flugilojn. Li ne povis pluvigi bombojn de supre aŭ gasveneni la senkulpan, kompatindan loĝantaron.

Kaj dume Negus, armita per ĉiuj ĝeniaj eltrovaĵoj de nia glora civilizacio, ĉirkaŭfermis la urbon per ringego de kanonoj kaj sternis super ĝi nubon el fumoj kaj gasoj.

Do sonoritis laŭte ĉiuj sonoriloj, brulis incensoj antaŭ altaroj kaj petegaj voĉoj levis sin al Dio, por ke Li forturnu

de Romo la tagon de Sia kolero. Patrinoj vokis kompaton por siaj filoj, pereantaj sur la batalkampo, kaj por siaj infaneloj, disŝiritaj per bomboj, venenotaj per gasoj ĉe la hejma sojlo aŭ en la lerneja korto. Patroj de familioj acetadis gasmaskojn, la urba garnizono laboregis febre por havigi al la loĝantaro almenaŭ joman nombron da rifuĝejoj kaj doni al ĝi almenaŭ iluzion de sekureco.

La diplomatoj sole ŝajngis ankoraŭ trankvilecon. Ne utilis rezoni kontraŭ la kanonoj de Negus, do sian tutan atenton, sian tutan lertecon ili centrigis pli norde, apud la blua Lemano, kie komisioj okupis sin pri la esplorado de la situacio — kaj ili vokis al konscienco de la mondo.

Sed la konscienco de la mondo havis vator en la oreloj. La konscienco de la mondo ekzamenis la regularon kaj plezure kredis, ke la unua kuglo estis pafita el itala pafilo, ke la etiopoj, kiuj kun senkulpa armoproteco gardostaris ĉe la italaj limoj, estis provokitaj, devigitaj defendi sian suverenecon. La konscienco de la mondo tiel ŝatas la dolĉan fumon de narkotikoj...

Cetere — oni siamaniere montris simpatian al la italaj delegitoj. Oni pre-

madis kondolence iliajn manojn, oni fotografadis kaj filmadis ilin, kelkaj ĵurnalistoj eĉ intervjuis ilin....

Tie kaj ie en la mondo leviĝas voĉoj, ke oni ne povas permesi forbuĉon de la viva nacio kaj lavi la manojn, kiel Pilato. Aŭdiĝis voĉoj, ke tiu popolo, sufokata de angoro antaŭ la mortfantomo, ankaŭ ja apartenas al la granda familio de popoloj de l' tero, ke ĝi rajtas sian lokon ĉe la ronda tablo de l' homaro, ke oni ne povas fermi la okulojn kontraŭ tiu krimo kaj reteni la helpan manon de la bezonanto.

Sed en la Palaco de Nacioj regis plue — la konveneco. La diplomatcjo esplora-dis unuj la aliajn. La kunsidoj daŭris, le sekretarioj stenografis,

La itala ministro ankoraŭ politikis. Diplomata rideto kovris ankoraŭ lian angoron. Sed telegrafaj fadenoj portadis al li novaĵojn ĉiam pli funebrajn kaj dolor-tordigadis lia koro. Tamen li al'etennis ankoraŭ sian belan kapon kiam ali-landaj reprezentantoj protekte frapis liajn ŝultrojn.

Ce la fino de unu el tiuj senfruktaj kunsidoj, en kiu la diskutoj turnis sin en la sorĉa rondo de paraĝrafoj, en kiu la okuloj de tiu kaj iu el la reprezentantoj strabis diskrete al horloĝo kaj la buŝo penis superregi oscedon, enkuris pala sekretario kaj transdonis al la itala ministro telegramon.

La prezidanto estis finanta siajn vortojn. La lastaj sonoj eĥis ĉe la muroj. Por hodiaŭ la kunsido estas fermata, kaj morgaŭ...

La diplomatoj komencis kolekti siajn paperojn. Unu kaj dua leviĝis jam de sia mola brakseĝo. Kaj subite la brue-ton de la disiro penetris voĉo tiel forta, tiel plena je doloro, ke ili ĉiuj senmoviĝis. Apenaŭ ili rekonis la kutime sinregantan italon.

Kaj li staris kun pala vizaĝo, kun okuloj, en kiuj fulmis lia tuta krucumita animo, kun brakoj etenditaj, kvazaŭ li volus reteni najli al la seĝoj la forirantojn, kaj vokis: „HALTU!"

Io tiel penetra, tiel korŝira estis en lia tono, ke ĝi saĝnis plu ne voĉo de unu homo, sed de la tuta malespera popolo: „Sinjoroj — li vokis, etendante al ili la telegraman slipon — Romo ne ekzistas plu!!!"

Kelkaj buŝoj malfermiĝis kvazaŭ por ekkrio, sed tiu ekkrio mortis en la gorĝoj sufokitaj de la konsterniga novaĵo.

Kaj la italo, tremante kvazaŭ ventoskuila arbo, vokis:

„La urbo estas unu grandega ruino! La tuta loĝantaro — ĉiuj — viroj, vi-

rinoj, infanoj — pereis, murdilaj per bomboj kaj gasoj!!!!"

Senmoviĝis eĉ la stenografantoj, eĉ la filmistoj...

„Nia reĝo pereis en la ruinoj de sia palaco — nia Duce pereis — en nia armeo paniko — la etiopoj disverŝas sin tra la tuta lando!!!"

La silenta streĉo rompiĝis. Ve to de murmuroj trakuris la salonon. Palaj ka-poj ekmoviĝis, kvazaŭ spikoj taŭzitaĵ de vento.

Kaj la italo ne povis plu regi sian sufereton. Kun larmoj en la okuloj, per voĉo rompata de plorĝemoj aŭ morthaltante iafaje en la gorĝo, li vokis:

„Sinjoroj! De semajnoj daŭras ĉi tie la komedio! Vi diskutas, esploras, kaj dume — dume oni murdas mian popolo !!!... Mi ne povas plu paroli la lingvon de la diplomatoj... Mi ne kapablas plu politikii... Helpu nin, ĉar ni mem es as tro malfortaj!... Defendu nin de nia malamiko, ĉar li ekstermas nin!!!... Vi ja ankaŭ estas homoj... Vi ja... ankaŭ... havas patrujon!..."

Larmoj torentis sur liaj vangoj. Li ne hontis. Li ploris. Li ploris antaŭ tiu tuta brila ĉeestantaro, li ploris en la Palaco de la Nacioj, kie kunsidas la konscienco de l' mondo.

Kaj tiu ploro rompis la kirasojn de diplomateco. Ĉiuj delegitoj eksentis sin sub te homoj. En ĉies koro ekfulmis subite terura bildo de lia propra patru-rbo, disŝirita per la ungegoj de la milit-monstro. Naskiĝis kompreno por 'a homa doloro. Vekiĝis la konscienco de la mondo...

En tiu nokto ne estingiĝis la lampoj en la Palaco de Nacioj...

— — — — —
Kaj kelkajn tagojn poste la etopaj trupoj rapide retiris sin el Italujo.

...Ĉar ĉiuj nacioj de la tero leviĝis indigne kontraŭ la pacrompinto, prelaĵ defendi Italujon. Ĉar vekigi la konscienco de la mondo... UDEV-anino.

La dua kajero de la II-a eldono de la „ADRESLIBRO DE POLLANDAJ ESPERANTISTO"

(sub la redakto de J. Zawada) baldaŭ aperos!

La unua kajero, aperinta en julio 1935, enhavas adresojn de 887 pollandaj esperantistoj kaj en sia „Informilo" — adresojn de 163 nun aperantaj Esp.-gazetistoj de tutmondo!

Kvaronjara abono 1.— zł. Adreso: Adreslibro de Pollandaj Esperantistoj, Warszawa, Al. Jeruzolimskie 101.

PKO 20845. (Przekaz rozrachun. nr. 440).

malkovris antaŭ nelonge rondan ŝtonan preĝejeton el XI. jarc.; plej malnova ĝi estas en la tuta Polujo. Oni malkovris samtempe la restaĵojn de unua katedralo de roma stilo, konstruita en 1000 de Boleslao la Granda.

Kia estas la interno de la palaco? Ambasadoroj de la fremdaj potencoj priskribis tion en la 16 jarcento dirante, ke nek franca reĝo, nek mem roma papo, nek veneciaj doĝoj posedas similajn grandiozajn palacojn. Dum la tempoj de mallibero ĉio estis forrabita aŭ malkonstruita, ŝanĝita je militistaj kazernoj.

Nuntempe grandparte la tuto estas rekonstruita kaj revenis en la antaŭan brilecon. La kastelo renoviĝas kiel sidejo de Prezidanto de la Respubliko. Revenis multaj valoregaj memoraĵoj, mebloj, ĉelverkoj de la pentristoj kaj skulptistoj. Post la venko de Piŝudski en la kontraŭrusa milito revenis ankau valoregaj "arras"-oj de Sigismundo Aŭgusto en la nombro de cirkaŭ cent. Tiuj "arras"-oj - tapiŝoj estis faritaj en 16 jarcento de plej famaj bruselaj majstroj. Ili prezentas nuntempe plej valorajn artistajn ornamajojn de reĝaj ĉambregoj en la kastelo. El humiligo kaj ruinigo iom post levigas la Vavela kastelo kaj renoviĝas ĝia reĝa vestaĵo. Dum pasintaj tempoj ĝi partoprenis ĉiujn ĝojajn kaj malĝojajn momentojn de nacia vivo — same nun post la revivigo de Polujo regajnas sian majestatan aspekton.

Dank' al tio Wavel estas kaj restos vere mistika simbolo de la pola historio.

Tradukis prof. dr. Odo Bujwid

HOLANDA GRUPO

organizos letervesperon je 20. de decembro. Samideanoj el ĉiuj lardoj, sendu poŝtkartojn, leterojn salutojn k.t.p. al la gvidanto, kiu ĝarantias respondon, s-ro C. Grof: Vijghstraat 51.

Nymegen, Holando.

DR. JERZY DOBRZYCKI.

Wavel — Pola Panteono.

Preskaŭ en la mezo de Eŭropo, proksime al la limoj de Ĉeĥoslovakujo kaj Hungarujo inter pitoreskaj montetoj sur la bordoj de la rivera rubando, Vistulo, kuŝas plej bela urbo de Pollando — Kraków. Iam dum la jarcentoj — fiera ĉefurbo de la potenco pola reĝno, sidejo de la reĝaj dinastioj de Piastoj, Ardeĝavenoj, Jagelidoj kaj Vazoj, dum postaj tempoj, precepe dum mallibero de Pollando, dum la 19 jarcento, — spirita ĉefurbo de la pola nacio kaj ĉeta centro de la scienco, artokaj kulturo. Tiu urbo estas hodiaŭ tute prave fierajo de Poloj, por eksterlandanoj tamen dank' al ĝia beleco kaj grandega nombro da antikvaj monumentoj de la pasinteco unu el plej interesaj en Eŭropo turistaj objektoj.

Tie ĉi estas multe por vidi inter dignaj muroj de unu el plej malnovaj en Eŭropo universitatoj, en kiu lernis iam ĝenia Niklao Kopernik. Ekzistas ja 50 malnovaj preĝejoj, multnombraj muzeoj, malnovaj palacoj kaj domegoj, riĉegaj bibliotekoj. Estas ja ĉio plej bela kaj nobla, kio konserviĝis dum 1000 jara perlaboro de pola spirito.

Sed en la urbo estas loko superanta ĉion alian el la historia vidpunkto. Tio estas, staranta sur la altaĵo super la urbo malnova reĝa kastelo, Wavel (elp.: Vavel), loko por ĉiu Polo plej kara kaj sankta. Por Poloj ĝi havas la saman signifon, kiel por aliaj nacioj prezentis Siono, Akropolis kaj Palatino. Estas ĝi vera pola Panteono. Vera kialo de la signifito konsistas en la kunligo de Wavel kun ĉiuj historiaj momentoj de Pola reĝno. Nenie en la mondo ekzistas urbo, kiu tiamaniere spegulas la tutan historion de iu ajn lando, kiel Wavel spegulas la historion de Polujo. Dank' al tio ĝi estas ne nur historia reĝa kastelo, trezorejo de monumentoj

kaj verkoj de l' arto, super kiuj svarmas oraj fadenaroj de grandiozaj memoraĵoj. — Wawel estas por Poloj io centfoje pli grava, estas la sintezo de la historio, simbolo mistika de Polujo.

Pasintaj dum rapida forkuro jarcentoj lasis tie ĉi multajn posistigojn, ensoĉigitajn en marmoro, ŝtono kaj bronzo. Enskulptigis ĉi tie ĉiuj gravaj historiaj momentoj kaj ĉiuj eminentaj personoj. Sainas, ke Wawel estas malfermita libro de pola historio, instruanta pri pasintaj tempoj, Unue subaŭgŭnta, blindiginte iĝis sin transporti, pripalpis la ŝtonojn de Wawel kaj longe parolis kun ili. Li asertis, ke la muroj de la kastelo vivas kaj scipovas paroli.

Lastatampe plie kreskis la signifito de Wawel.

La 18 de majo ĉi-jare (1935), estis ripoziginta en Vavela katedralo, inter tomboj de polaj reĝoj, la ĉerko, eltenanta korpajn restaĵojn de Józef Pilsudski, neŭrgeŝebla gvidanto de la Nacio. Cerko, abunde kovrita de larmoj de la tuta pola popolo.

Depost tiu fakto Wawel iĝis centra punkto de pilgrimado por ĉiuj, kiuj volis klini la kapon antaŭ homaj restaĵoj de la Patro de Patrujo. Ĝis nun preskaŭ duomiliono da pilgrimantoj el ĉiuj partoj de Polujo venis Krakovon, por saluti la ĉerkon kaj partopreni en la konstruado de memormonleto por Pilsudski. Miloj kaj miloj la pilgrimantoj ŝutas sablon, alportinte ĝin el ĉiuj partoj de la patrolando. La surŝutajo kreskas kiel monto por la eterna memoro. Ĉiu pilgrimanto en profunda silento ĉirkaŭtras la tombon, enhavantan kartaĵn restaĵojn, kuŝantajn en la tombejo reĝa, kaj poste iras plenumi la praavan kutimon: surŝuti sablon sur la monleto. Jen la pruvo de senfina amo kaj profunda adoro por la Patro de la Patrolando.

Kune kun la aroj da pilgrimantoj, alfluantaj el proksimaj kaj malproksimaj landoj, aŭskultu kaj ni la ĉarmajn leĝendojn, komencante de prahistoriaj tempoj al ĝisnunaj tagoj. El malnovaj pitoreskaj stratoj de la interna urbo alproksimumu al la bazo de Vavela altaĵo.

estis konstruita laŭ la ordono de Sigismundo la I en 1517—1533 sub la gvidado de itala maistro de Firenze Bartolo Borreci, distingigis per vere reĝa grandiozeco kaj samtempe per puraj formoj de florenca quattroceto. Ĉi tie dometas sur la sarkofagoj du lastaj Jagelidoj, plej fervoraj mecenatoj de arto: Sigismundo la Unua kaj Sigismundo Aŭgusto. Flanke brilas inter marmoroj argenta altaro super tiu miraklo de l' arto, ekstere levigas alta kupolo kovrita per oraj skvamoj, kiel simbolo de Ora Epoko de pola kulturo.

En subteraj kriptoj dormas ĉiuj supre nomitaj reĝoj en ricaj sarkofagoj: Jagelidoj, Vazoj, herca Stefano Batory, venkinto de Turkoj apud Vieno, Jan Sobieski. Tute flanko apud ili pola popolo kuŝigis mortajn restaĵojn de du siaj herooj, plej grandaj batalintoj pro libereco. Tadeo Kosciuszko kaj Jozefo Poniatowski, samtempa marŝalo de Francujo, mortlita en batalo ludw.-Leipzig en 1813.

En aparta kripto de roma stilo el 11 jarcento, kie kuŝas ambaŭ ĉi nomitaj herooj kune kun Jan Sobieski estas antaŭ ne-longe deponitaj la restaĵoj plej karaj por la nacio de Józef Pilsudski. Lia morta korpo estas kuŝigita en argenta ĉerko, sed lia spirito regas plue Pollandon, montrante al ni vojon por plua disvolviĝo de la sendependenda Patrujo. En la aparta subterato kvietas du reĝoj de pola spirito, plej grandaj polaj apostoloj de libereco de Patrujo: Adam Mickiewicz kaj Juliusz Slowacki.

Dum multaj tagoj oni povus iradi kaj vagadi inter tiuj sanktaĵoj de Polujo kaj renkontadi ĉiam novajn beliaĵojn. Sed estas tempo marŝi antaŭen. Tra la grava arkafa pordego ni trairu sur la korton de la reĝa kastelo. Mallicke estas pri-skribi la potencoŝon de la unua impreso. Ni staras sur larĝa korto, pli granda ol ĉiuj konataj en Italujo. Ĉirkaŭe arĝas unu super la alia tri galerioj kun kolonaroj ligitaj je rondaj arkatoj. Estas tuj rimarkebla mano de unuarangaj florencaj maistroj. Ili laŭ la komiso de Sigismundo kaj lia edzino Bona Storza konstruis la verkon en la j. 1502—33 kaj preparis el tiu korto terenon taĝan por turniroj, ludoj kaj festenoj. Tiu palaco iĝis sur la loko de antaŭa mezepoka kastelo. Kelkaj ĉambroj posedas ĝis nun gotikan formon, kaj en la fundamentoj oni

RECENZOJ.

Aperis jam du volumoj de „Norda Literatura“, kaj la tria volumo estas en preparo. Tio estas perioda eldonaĵo, aperanta ĉe S-ano K. Strazds en Jelgava, Latvio, sub la redakto de T. Indra, La 2 volumoj entenas interesajn literaturajojn el la estona, latva kaj litova lingvoj, kiuj al ni, esperantistoj, almenaŭ parte permesas konatiĝi kun la literaturoj de la nomitaj popoloj, kies lingvojn ni neniel povas kompreni. La ekzemplo de la nordaj landoj estas imitinda, ĝi faras grandan servon propagandan por la landa literaturo kaj ankaŭ por esperanto. Tio estas unu el la ĝustaj kampoj, en kiu esperanto devas trovi aplikon. Precipe la landoj kun la tiel nomataj „neeŭropaj“ lingvoj devas imiti la ekzemplon de la nordaj samideanoj.

Pro esceptaj malfavoraj ĉirkonstancoj, ni ne sukcesis plurajn ĝis nun senditajn librojn recenzi. Ni klopodos tamen depost venonta n-o konstante doni la recenzojn. Pro la prokrasto ni pardonpetas la eldonantojn.

La Red.

INTERPOPOLA KONDUTO. Originala verko de Dr. Edmond Privat. 144 paĝa. Prezo broŝ. 3.— bind. 4.50 sv. fr. en falsa ledo sv. fr. 5.— plus 10% por sendkostoj. La unua libro de la artoscienco serio le AELA 1935.

E. PHILLIPS OPPENHEIM: La Ora Ŝtuparo. Havebla ĉe Brita Esp. Asocio, 142 High Holborn, London W. C. 1. Prezo bind. 3 ŝ. 6 p. afranko 4 p.

BES-a ADRESARO por j. 1935-36. Havebla ĉe BES, Potštejn, Ĉeĥoslovakujo. Prezo 1 sv. fr.

JULIA ŠUPICHOVA: Samideana vortaro. Eld. Ant. Prazák, Jablonné n. Orli, Ĉeĥoslov. Prezo 2.50 kĉ. aŭ 1 intern. poŝta respondkupono.

TULICZIN: Rusa-esp. vortaro. Riga 1935. Prezo 1.50 latoj.

PETRO DANOV: La Spirito kaj la Karno.

GIUSEPPE MAZZINI: Devoj de la homo.

THILANDER - TANCREDI: Jarlibro de la Universala Asocio de Blindul-Organizajoj (UABO) 1933.

Eldonaĵoj de LITERATURA MONDO (Budapest IX. Mester u. 53.):

Supre disvolviĝas longa renesanca fasado de la reĝa kastelo, devenanta de la unua mezo de la dekseca jarcento. Dekstre ni vidas supreniri konstruitan el ŝtenco kaj brikoj gotikan konstruaĵon de la katedralo el 14 jarcento. Ĝi estas Pola Westminster kronita supre de kelkaj altaj turoj. Uru el ili enhavas plej grandan sonorilon en Polujo, nomatan Zygmunt (Sigismundo), fanditan el milit-konkeritaj katoĵoj en la jaro 1520. Tiu ĉi skorilo majeste sonas rur dum grandaj festotagoj aŭ naciaj festoj. Post malloĝa momento ni staras antaŭ la unua pordego, nomita blazonpordego. Super ĝi sur malnova bastiono levigaĝas granda statuo de nia amata, nacia heroo, Kosciuszko, rajdanta surĉevalo. Fama Tadeusz Kosciuszko, viro militinta por la libereco de Polujo kaj Nord-Amerikaj ŝtatoj. Jen levinte dekstran manon li ŝajnas saluti arojn da pilgrimantoj, vizitantaj la kastelon. Li estas veninta peranto inter malnova reĝa kaj nova demokrata Polujo.

Post trairo de la dua pordego ni preteriras la katedralon. Trans larĝa placo, sur kiu staris iam konstruitaj diversaj konstruaĵoj kaj preĝejoj, ni iru al la okcidenta flanko de la altaĵo, kies bazon preterfluas Vistulo. Tra malgranda tureto kun kruĝa ŝtuparo ni povas malsupreniri suben por rigardi larĝan groton, kavernon elskulptitan de la naturo sub la jura masivo de la altaĵo. Ĝi estas t. n. kaverno de drako. Ĉi tie en pratempoj komenciĝis la historio de Krakovo. Laŭ la malnovaj legendoj en la groto loĝis terura drako, kiun mortigis brava princo Krak. La venkinto donis sian nomon al la novfondita de li urbo sur la loko, kie reĝnis drako. Pro la memoro pri Krak la dankema popolo laŭ malnova tradicio konstruis arte surŝutitan monteton, kies enhavon nuntempe esploras Pola Akademio de Sciencoj.

Vizitante la groton, ni returnas nin al la katedralo. Jus ĉe la enirejo ni rimarkas pendantajn ostojn de diluviaj bestoj, kiujn popolo opiniis esti la restaĵoj de drako.

Ni eniru nun en la internon de la grandvalora sanktejo, kie iam ricevadis reĝan kronon la reĝoj kaj kie ili estas entombigitaj. La katedralo devenas de la jaro 1320—64 kaj estas tria laŭvice katedralo sur la Wawelo. En ĝiaj dignaj muroj

ENCIKLOPEDIO DE ESPERANTO, vol. I kaj II. La plej grandioza verko de nia literaturo. 900 paĝa. Prezo de ambaŭ volumoj broŝ. 30.— sv. fr.

GRENKAMP - BRZĘKOWSKI: Pri l' Moderna Arto. 68 klišpaĝoj kun 74 ilustraĵoj, 32 teksto. Prezo aŭfrank. 7.70 sv. fr. por AELA-anoj 4.60 sv. fr.

WEINHENGST: Turstrato 4. 176-paĝa originala verko scenigita en la laborista kvartalo de Vien. En stilo de Zola. Prezo aŭfrank. 4.— sv. fr. por AELA-anoj 2.40 sv. fr.

AISBERG: Fine mi komprenas la radion! Libro tradukita en dektri lingvoj el la esperanta originalo, 140 paĝa kun 245 ilustraĵoj. Prezo aŭfrank. 4.95 sv. fr., por AELA-anoj 3.— sv. fr.

KARINTHY - TOTSCHKE: Vojaĝo en Faramidon kaj Du ŝipoj. Noveloj, 88 paĝa, broŝur. Prezo 1.20 sv. fr.

ADAMSON: Aŭli. Novelo 88 paĝa. Prezo broŝ. 1.60 sv. fr.

KALOSCAY: Dekdu poetoj. 128 paĝa. Prezo broŝ. 2.50 sv. fr.

KALOSCAY - WARINGHIEN: Plena gramatiko de Esperanto. Vorto kaj frazo. La unua libro de „Lingva Serio“ de AELA por 1935.

JEROME K. JEROME: Tri homoj en boato (por ne forgesi pri la hundo). La

unua libro de „Beletristika Serio“ de AELA por 1935.

WAŬNE DLA SZKOŁ I SAMOUKÓWI
Juĝ ukazało się II-gie wydanie aprobowane przez Ministerstwo W. R. i O. P. podręcznika esperanckiego p. t. „LEKCJE JEZYKA ŚWIATOWEGO ESPERANTO“ — w opracowaniu prof. Sygnańskiego z przedmową prof. uniwersytetu, dra Bujwida. Cena podręcznika, zupełnie zmienionego, znacznie rozszerzonego i zaopatrzonego w dwa słowniczki — tylko 2 zł. Do nabycia w Administracji „Pola Esperantisto“, Kraków, Lubicz 34. (Konto PKO 406.660) lub w „Naukowym Kole Esperanckim“, Bydgoszcz, plac Wolności 9. (Konto PKO 141.787).

OBNIŬKA ABONAMENTU!

Kaĝdy abonujacy na rok 1936. miesiecznik „Pola Esperantisto“ wpłaca do dnia 31. grudnia 1935. tylko zł. 6.50. Po tym terminie abonament wynosi zł. 8 rocznie. Korzystajcie ze zniżki!

Konto PKO 406.660.

Ni sciigas nian legantaron, ke la posteno de Respondeca Redaktoro prenis nun s-ano Dro Leon Rosenstock.

en 18 ĉirkaŭantaj ĝin kapeloj la jarcentoj artigis senrombran memorojn, artevkojn, altarojn, monumentojn, skulptaĵojn kaj multnombrajn juvelojn. Meze de la preĝejo levigas kapelo kovrita per ora kupolo, en kiu kusas argenta tomba subnata de flugloj de arĝeloj. La ĉerko entenas la ostojn de nacia patrono, s-ta Stanisław, krakova episkopo, mortigita de Bolesław la Kuriga, reĝo pola en la jaro 1079. Ĉi tie ankaŭ kusas la ostoj de s-ta Florian, kunpatrono de la nacio, roma marito, preĉpa protektanto kontraŭ brulejoj. Antaŭ la altaro iam estis aranĝataj kronadaj festoj, kaj oni aranĝadis dancajn festojn post la venkaj super malamikoj. Tie ĉi arkaj oni pendigadis forprentajn de malamikoj standardojn.

Pleue en la navoj de la katedralo dormas elstarigataj de mezepokaj skulptistoj sur ŝtonaj kaj marmoraj sarkofagoj plej grandaj reĝoj. Ĉi tie kusas Vladisław Łokietek, mortinta en 1333, malgranda pri la korpo, sed granda pri la spirito, pleue lia filo, la lasta Piasto, Kazimiro la Granda, mortinta 1370, perfekta mastro kaj organizanto, legonanto, protektanto de la kamparanoj kaj fondinto de la krakova Alma Mater. — La Jagelona Universitato. Pleue elskulptita en blanka marmoro Jadwiga (Hedvigo) Andeĝavna m. 1399, apostolino de Litovujo, kiu ligis tiun landon kun Polujo pere de edziniĝo al Jagelito, reĝo de Litovujo. Tute proksime staras la monumento de tiu reĝo, m. 1434, fondinto de potenco dinastio de Jagelitoj, kiu regadis en Polujo, Hungarujo kaj Bohemujo. Kontraŭe levigas la monumento de la filo Władysław (Ladisław) mortigita apud Varna en batalo kontraŭ Turkioj en jaro 1444. La tombo de lia frato kaj heredanto, Kazimiro Jagelido m. 1492 staras en grandioza gotika kapelo de S-ta Kruc, konstruita de tiu reĝo kaj lia edzino Elizabeto de Habsburg, adminda ĉefverko de la plej fama verkistoj-skulptistoj de mezepoko Wit Swosz, vera poemo en sorĉigita en marmoro, senkompara beleco de la malfrua gotiko.

Krom la kapelo estas rimarkinda fama kapelo de Sigmundo, plej bela perlo de itala renesanco de transalpa regiono, kiel ĝin nomas multaj esploristoj germanaj. La verko

Sunbrilo.

La suno brilas ĉe l' ĉielo
kaj ĉiun floron kisas ĝi,
banantan sin en la sunhelo,
dum sonas ĉie birdari'.

Kaj ĉiun floron kisas ĝi;
ĉi ĉio ŝajnas ja fabelo!
Dum sonas ĉie birdari',
sur akvo dancas la libelo.

Ĉi ĉio ŝajnas ja fabelo!
Aperas antaŭ mi fein';
sur akvo dancas la libelo,
ravite mi rigardas ĝin.

Aperas antaŭ mi fein',
bananta sin en la sunhelo;
ravite mi rigardas ŝin. —
La suno brilas ĉe l' ĉielo.

Jan van Schoor.

ALBRECHT RODENBACH.

La kanteto de l' pafilo.

POLA KNABOKANTO.*)

Strange mia kor' tuŝiĝas,
kiam mi ĉe kamparan'
ĉaspafilon je vidas
en angulo de l' kaban'.
Mia korp' tremetas, kiam
mi aŭskultas je l' vesper'
kornoludon kaj pafadon,
resonantaj tra l' aer'.
trarah, trarah...
Pif paf! fumo leviĝas,
eĥas jen fore de l' pafoj la bru'.
Pif paf! kore respondas:
Romantika knaba ĝu'.

Gaje kantas en la koro,
kiam ni kun la pafil'
mavŝas tra la vasta stepo
en varmiga la sunbril'.
Pro l' pafad' kaj kornoludo
ĝojo estas en l' anim';
al ĉasisto nekonataj
estas zorgo kaj ektim'.

trarah, trarah...
Pif paf! fumo leviĝas,
eĥas jen fore de l' pafoj la bru'.
Pif paf! falu, leporoj!
Vivu la ĉaso kaj ĝia ĝu'!

Gojaj pafoj, ĉasplezuroj,
vi al mi vidigas jen:
ĉiujn en Poluj' ĉasistojn
kun pafilo sur post'en'.
Ĉirkaŭ ni arbaroj kuŝas,
sonas korn, kaj tamburad'...
Svarme proksimiĝas grupoj...
„Bone celu, kamarad'!”
trarah, trarah...
Pif paf! fumo leviĝas,
eĥas jen fore de l' pafoj la bru'.
Pif paf! falu, vi! Rusoj!
Bože coš Polske! De l' Poloj la ĝu'!

El la flandra tradukis
Jan van Schoor.

*) El „La Studentoj el Varsovio”.

HENRYK GIELB.

POLOJ EN ESTONIO

Ok milionoj da Poloj vivas ekster la limoj de Polujo, ĉie, tra la tuta mondo, oni trovas polajn elmigrintojn, kiuj en kelkaj landoj (USONO, Argentino k. a.), nombras kelkcent milojn da loĝantoj. Pasigante kelkajn semajrojn en Estonio, dum aŭgusto nunjara, mi ekinteresiĝis ankaŭ pri la vivo de Poloj en tiu malgranda norda lando.*)

Kie ajn mi nur estis, en Tallinn, en Tartu, en Narva, ĉu en alia loko mi klopodis interkonatiĝi kun Poloj, ekscii pri iliaj viv-kondiĉoj. Kelkfoje, Poloj mem al mi aliris, rimarkinte polan gazeton en mia mano. Kun kelkaj mi konatiĝis per... Esperanto en la Tallinna „Espero”. Ili estas esperantistoj. Unu fojon mi travivis emocioplenan momenton, tio estis

en Narva. Mi iris al mia konatino kaj ne estis tute certa pri la vojo. Mi alparolis ruslingve iun preteriranton. Sed tiu rigardis min momenton kaj demandis: „sinjoro, ĉu vi estas el Polujo”? Laŭ mia akcento li rekonis, ke mi estas Polo, kaj kiam mi respondis, ke mi loĝas en Warszawa, mia demandito ekscitiĝis. Li estis Polo, naskita en Warszawa, 40 jarojn li jam vivas en Estonio, kiel seruristo li nun laboras en grandaj manufakturo-fabrikoj Krenholm en Narva. Li estas tre kontenta, en Estonio oni ne faras diferencojn pro jes deveno, ĉiuj homoj estas egalaj kaj samrajtaj. Li legis en gazetoj, ke Warszawa estas granda kaj bela urbo, li dezirus iam ĝin viziti...

Similajn respondojn pri la rilato de Estonoj al Poloj en Estonio, mi aŭdis multajn. La Estonoj estas sincera popolo kaj estimas Polujn, la potencan ŝtaton. La maljuna generacio de Poloj en Estonio, vivas ankoraŭ kun rememoroj pri la patrolando kaj ili estas fieraj pri sia poleco. Rilate la junularon, la afero estas iom alia; la junularo troviĝas sub natura proceso de asimilo. Mi diris „natura” proceso, ĉar tia ĝi estas vere. Oni neniel povas paroli pri devigo, malgraŭ tio, ke la naciisma movado en Estonio, lastatempe fariĝas tre forta kaj malgraŭ tio ke la Poloj en Estonio ne havas kulturen aŭtonomion. Kulturan aŭtonomion, tio signifas ŝtatajn lernejojn kun la pola lingvo kaj simile, povas pos'uli 3000 da civitanoj, kaj la nombro da Poloj en Estonio atingas proksimume 1.500 personojn. Sed la Poloj en Estonio ne sentas mankon de formalaj leĝoj kaj rajtoj. Ne estas konata fakto, ke oni faru al Polo en Estonio malfacilaĵojn pro lia poleco, kaj oni lin diferencigu de alia estona civitano. Al demando pri la estonteco mi emus respondi, ke verŝajne la Poloj en Estonio neniam atingos 3000 da personoj kaj same neniam atingos kulturen aŭtonomion. Sed, kiel mi jam substrekis, tiaj formalajtoj ne estas al ili bezonaj kaj ili ne sentas mankon.

Lastatempe la polaj konsulejoj en Estonio komencis kulturen kaj klerigan laboron polan por la Poloj; kiel kursojn de la pola lingvo, prelegojn pri Polujo k. t. p., sed malgraŭ tio la natura proceso estas tre forta. La pola junularo, vivanta konstante inter la estona, estoniĝas des pli forte, ĉar neniu ĉirkaŭe memorigas la polecon. Estona junulo neniam memorigas al sia pola kunulo lian polecon, nur lin konsideras sambona amiko, kiel ĉiun alian Estonon.

Tiun rilaton al Poloj en Estonio mi observis ĉie, sur ĉiu vivo-kampo, ekonomia, socia ĉu politika. Por tamen doni al miaj observoj pli da aŭtoritateco, mi turnis min al s-ro charge d' affaires Lasiński por intervjuo pri la vivo de Poloj en Estonio:

La Estona Popolo — komencis s-ro Lasiński — estas bonega popolo, kiun oni bedaŭrinde tre malmulte konas ankaŭ ĉe ni en Polujo. La honesteco, sincereco kaj laboremo de la Estonoj povas esti ekzemplo-donaj por multaj aliaj popoloj. Estonio estas malgranda kaj ne riĉa lando, sed bonvolu rigardi ilian mastrumadon kaj la vivo-nivelon de la vastaj popolamasoj. Estonio ne travivis tiom fortan krizon kaj senlaborecon kiel aliaj landoj ankoraŭ nun travivas. La parta senlaboreco en Estonio dum la antaŭaj jaroj estas lastjare likvidita, kaj la kamparo eĉ ne havas sufiĉe da laborfortoj.

Se ni nun esploras la vivon de Poloj en tiu lando, ni nur venos al la samaj rezultoj, kaj ni ne trovos iom specialan en la vivo kaj laboro-kondiĉoj de la Poloj en Estonio. Nur malmulte aliloke ni havas tiom da sinceraj amikoj kiel en Estonio, ĉio alia estos do konsekvenco de tiu rilato al ni.

— Kaj ĉu kultura aŭtonomio ne povas malfaciligi la asimilon de Poloj en Estonio? — mi demandis. —

Nepre ne, ĉar tio ne estas asimilo akcelata aŭ kunhelpata de iu ajn. Neniu Estono estus helpanta al tiu apearajo, ĝi estas simpla natura proceso de kunvivo de la pola kun la estona junularo, kio konsekvence kaŭzas forgeson de la poleco.

Pro la kaŭzo, ke la Poloj en Estonio estas disigitaj tra la tuta lando, la pola kultur-kleriga laboro ne povas atingi ĉiujn.

Tial do, per sia natura vojo, malrapide, iras la proceso de estoniĝo de la pola junularo en Estonio...

Mi refoje substrekas — aldonis ĉe la fino s-ro Lasiński — ke la Poloj ne povas sin senti malbone inter la estona popolo, kiun vere valoras ekkoni, kaj kiam oni ekkonas la estonan landon kaj popolon ne estas eble ilin ne ekŝati kaj ekami...

Mi vizitis ankaŭ Latvion, Finnlandon kaj Svedujon, ankaŭ tie vivas Poloj, ankaŭ tie mi parolis kun la polaj reprezentantoj ŝtataj, sed pri tio alian fojon, en aparta artikolo.

Henryk Gielb.

*) En tiu ĉi loko estu al mi permesite esprimi koran dankon al: Ministro de Estonio en Varsovio Hans MARKUS, al Departamento DIREKTORO SAMUL, al Inspektoro SAMARÛTEL — en Tallinn al la Gazetara Fako de la Eksterlanda Ministerio de LATVIO, al Falestro SEPPÄLÄ kaj Attaché VARTIO-

VARA en Helsinki kaj al s-ro Direktoro Henry LINDBERG en STOCKHOLM — pro la disponigo al mi de senpagaj vojaĝoj fervojaj tra la tutaj landoj kaj pro ebligigo al mi kaj helpo ĉe la konatiĝo kun la juĝeja kaj mallibereja problemoj en tiuj landoj. Plej kore dankas:

Henry Gielb, Warszawa.

DR. LEOPOLD DREHER.

LINGVA ESPLORO.

En la numero junio de P.E. mi trovis:

„...la popolo opiniis ĉiun perforton... kiel nura romantikismo...“ D. e.: kiel nuran romantikismon, aŭ: „...opiniis nura romantikismo“.

Anst. „lia ĉiu batalo“ pli bona estas: ĉiu lia batalo.

Se oni diras „Vladislao Jagiello, Julio Słowacki ktp., oni devas diri ankaŭ: Adamo Mickiewicz, ne: Adam Mickiewicz.

Anst. „la funebra eksportado de Warszawa al Kraków“ d. e.: la funebra elportado el Warszawa al Kraków.

Anst. „la regiono... etendas sin“ mi preferas: „etendiĝas“.

Anst. „konsonan'aj finiĝoj“ mi preferas: **finajoj**.

Anst. „vojaĝis al Puck pro retoj“, mi preferas: **por retoj**. La retoj ne estis la kaŭzo, sed la celo de la Pucka vojaĝo. Simile oni diras: iri al kuracisto **por konsilo**, ne: pro konsilo, kiel ofte ni legas eĉ en eksterlandaj esp. gazetoj. Alie la frazo impresas, kvazaŭ la konsilo estus la kaŭzo, ne la celo de la iro.

„La ne atendita morto“ devas esti skribata kunligite: la **neatendita** morto.

Simile: „ruze kaj **necedeme**“, anst. ruzo kaj ne cedeme. Iom alie impresas „**ne cedeme**“ kaj „**necedeme**“. „Ne cedeme“ diras kvazaŭ: tiel kaj ne alie!

„Sindonite al“? Eble pli taŭgas: **sin doninte al**. (paĝo 4-a de la artikolo de Zawiszanka, linio 2-a desupre).

SKOLTA ANGULO.

REZOLUCIOJ DE ESPERANTISTAJ GESKOLTOJ.

XIII-a Internacia Konferenco de la Skolta Esperantista Ligo okazinta en Spala la 16-an de julio 1935 konstatas: ke internacia helplingvo Esperanto inter la Skoltaro Tutmonda malrapide, tamen konstante progresas antaŭen,

rezulte de tio rezolucias:

1) rekonante signifon kaj gravecon de la internacia helplingvo Esperanto por skoltaro kiel perilo de interamikkeco skolta frateco kaj kiel traduklingvo, lingvo en la turistiko, radio, poŝto ktp. rezo-

lucias: starigi fortajn naciajn distriktojn de SEL en kadroj de Landa Skolta Asocio (Ligo) en tiuj landoj, kie estas sufiĉa nombro da esperante parolantaj skolttoj. La fondctaj Distriktoj de SEL ne povas kontraŭstari ĝeneralajn principojn de la Internacia Skolta Korto.

2) La Kongreso kun ĝojo akceptas kunlaboron kun Universala Asocio de Blindul-Organizajoj laŭ vera skolta helpemo, por progresigi kaj evoluigi skoltadon por blinduloj en la tuta mondo.

3) La venontaj Tendaroj de SEL okazu prefere en tiuj landoj, de kiu venos oficiala invito de Landa Skolta Asocio (Ligo) por tendari.

4) La Kongreso sendu gratul-telegramojn al Prezidanto de Pola Respubliko prof. Ignacy Mościcki, al gvidanto de Pola Skolta Asocio vojevodo dro M. Grażyński, al Ministro de Internaj Aferoj, Z. Kościłkowski kaj al Lordo Baden Povell.

El la raporto de la Organiza Komitato por la XIII-a Tendaro de Skolta Esp.

Ligo okazinta en Spala (11—24. VII.) ni citas: „La kunvenojn partoprenis skolttoj esp. 7 nacioj — kune 150 geskolttoj. Salutleteroj envenis el kvin kontinentoj. Honoran Prezidon de la konferencoj akceptis majoro Oskar Selkey (vicprezidanto de la Hungara Skolta Ligo). Esperanto-ekspozicio estis unu el la plej interesaj kaj belaj dum la jamboreo. Ĝin vizitis multaj eminentuloj kaj skoltfratoj. Gazetaro diverslanda multon anoncis pri SEL-Tendaro. Speciala Pola Agentejo Telegrafa kaj la plej granda pola ĵurnalo „Ilustrowany Kuryer Codzienny“ multe kaj detale raportis. Ĉi lasta en du grandaj artikoloj (I.K.C. Nr. 110 kaj 204). La tendaron vizitis krom eksterlandaj gastoj ankaŭ multaj gesamideanoj el Polujo, inter aliaj: Prof. dr. O. Bujwid (Kraków), kiu afable partoprenis malferman konferencon, dro A. Święcicki (Garwolin), dr. J. Mędrkiewicz (Lublin), inĝ. E. Loth (Łódź), S. Sudelik (Koluszki), W. Olszowski (Poznań), red. Gelb kaj J. Zawada (Warszawa), J. Duljas (Radom), Fr. Mikunda (Katowice).

ENUE

Aŭtuna pluvo senĉese frapetas kontraŭ la fenestro. En la kamentubo plende plorhurlas vento kaj en la ĉambiron inside enrampis krepusko, kovrante per sia griza mantelo ĉiujn objektojn. Ili perdis la konturojn, senkoloriĝis, foriĝis ien malproksimen. Horloĝo sur la muro unutone mezuras la vojon al la eterneco, serfineco kaj responde al ĝi dolorige batas la koro. La penso kvazaŭ ri-

pidiĝis en sia osta ujo. Ĉu revii, pensi? Pri kiu?... Pri kio?... Ne valoras...

Patefono ĉe la najbaro raŭke ludas la malmodiĝintan tangon:

„Aŭtunaj rozoj velkis jam...“

Gutoj de l' pluvo daŭre eltamburetas siajn melankoliajn, malgajajn melodiojn. Estas malvarme... enue...

J. Dratwer.

Polaj poŝtistoj, telegrafistoj, telefonistoj!

Geografie ni estas najbaroj, tamen ni, latvaj ptt-istoj, en nia fakrevuo preskaŭ nenion legas pri via vivo kaj laboro. La samo certe okazas ĉe vi rilate nian landon. La kaŭzo estas troa malsimileco de niaj nacilingvoj, sed ni ja estas esperantistoj kaj ne sole povas, sed ankaŭ devas uzi Esperanton por reciproka informado, pruvante ankaŭ al tuta ptt-istaro la praktikan valoron de nia internacia lingvo.

Latva fakrevuo „P. t. Dzive“ (P. t.

vivo) jam dum pluraj jaroj favoras Esperanton — enpresis skriban kurson de E-lo, enkondukis konstantan E-rubrikon kaj eluzas peresperante ricevitajn materialon. Do, konatigu per ĝi ankaŭ vian servfakon kaj vivon, sendante koncernan materialon al k-ĝo **Ed. Dance, Valmiera**, Latvija — Łotwa. Reciproke mi sendos materialon pri nialanda PTT.

Mia alvoko koncernas ankaŭ gekolegojn en balkanaj landoj.

PRI „HEROLDO DE ESPERANTO“.

„Heroldo de Esperanto“, malgraŭ ke ĝi estas privata proprajo, estas sendube, grava faktoro en la esperanta movado. La akiritan pozicion „Heroldo“ ŝuldas al

la regula kaj semajna aperado, bona priesperanta informservo kaj varia enhavo. Tiu ĉi ĵurnalo tre bone disvolviĝis kaj, eble, kun tempo ĝi fariĝus oficiala or-

gano de nia movado. Sed venis la revolucio kaj la situacio radikale ŝanĝiĝis. Jam tuj post la unuaj „ekscesoĵ” multaj esperantistoj ĉesis aboni „Heroldon” kaj eĉ vokis al ĝia bojkoto pro la aperado en Germanujo. En la komenco oni povis supozi, ke tiuj okazinaĵoj havas nur transiran karakteron kaj kompreneble, ke la redakcio de „Heroldo” ne povis esti respondeca por ili. Tial multaj esperantistoj restis fidelaj al „Heroldo”. Sed pasis kelkaj jaroj kaj la persekutoj kontraŭ pacaj civitanoj nur pro ilia rasa aparteno ne nur ne ĉesis, sed ili fariĝis tuta sistemo de la reĝimo. Ankaŭ oni legas pri persekutoj kontraŭ aliaj religiaj konfesoj, ne parolante jam pri persekutoj direktataj kontraŭ socialistoj, marksistoj k. s. Esperanta movado en Germanujo estas preskaŭ malpermesita kaj ruinigita. Cetere, kiu rajtos publike konfesi, ke li estas adepto de la lagvo internacia kreita de HEBREO Zamenhof, ja apartenanta al la „malsu-

peraj” rasoj? En tiaj kondiĉoj aperado de „Heroldo” en Germanujo ne nur estas fakto netolerebla, sed kompromitiga por la tuta movado. Esperantistaro bezonas tribunon, kie ĝi povus libere sin esprimi, sed tio, ja, estas malebla en la nuna Germanujo. La esperanta movado ne pre bezonas semajnan ĵurnalojn, sed oni absolute ne povas konsenti, ke ĝi aperadu en tiaj nenormalaj kondiĉoj. Redakcio de „Heroldo” havas do alternativon:

aŭ transporti „Heroldon” en alian landon dum la plej baldaŭa tempo (ni diru ĝis 1-a de januaro 1936) kaj daŭre resti uru el la gravaj kolonjoj de nia movado aŭ la tutmonda esperantistaro solidare ĉesos aboni kaj subteni tiun ĉi ĵurnalon, kies aperado en la moderna Germanujo estas granda paradokso.

Isaj Dratwer, Varsovio.

Freta 16/3a

Reprezo petata.

Polujo.

POLLANDA KRONIKO

KRAKÓW. La aŭtuna „sezono” komenciĝis per prelego de f-ino Irena Szczepańska s. t. Miaj impresoj de la vojaĝo al Italujo kaj Afriko. La 22.10. prelegis s-ino Marja Szczepańska je temo: „Virina mastrumado en hodiaŭa tempo”. Fine la 29.10. okazis lumbildmontrado de la vojaĝo al Italujo kaj Afriko pere de s-ano Kulscher kun enkonduka parolado de Prof. Dr. Bujwid. Post la prelego okazis lotumado de „Horloĝa Loterio”. La unuan premion (ora horloĝo) gajnis s-o Springer Karol. la dua (arĝenta fontplumo) s-o Świeńnicki Michał kaj la trian (arĝenta krajono) s-o Schmidt Karol, ĉiuj el Stanisławów.

LWÓW. Vizitis nin la aminda Krakowa samideanino, konata fraŭlino Hermina Bertig, plezure salutita.

ŁÓDŹ. La 8. X. okazis en Łódź ĝenerala jar-kunveno de Pola Esperanto Asocio kaj elekto de nova estraro, kiu konsistiĝis jene: prez. Franciszek Ender, vicprez. inĝ. Michał Chmieliński, sekretario Adam Smolarek, kasisto Bernard Kepler, membro Stanisław Małek. Nova sidejo de la asocio estas: Łódź, al. Kościuszki 73.

WILNO. Post kelkmonata somera libertempo la estraro de TERO decidis denove eklabori. La 20. IX. nia estraro organizis, „glason da teo” pro la solena

malfermo de nia Esperanta Klubo. Ĉi aranĝo elvokis grandan intereson ĉe Vilnaj ĝesamideanoj. La esp. vesperon ĉeestis ĉ. 100 p. Atentinde estas, ke la malfermon de nia esp. Klubo honoris per sia ĉeesto, s-ano Józef Szapiro (ĉefdelegito de U.E.A.) de Białystok. La malferman paroladon havis nia v-prezidanto S. Szyk, kiu salutis ĉiujn gastojn kaj raportis pri esp. fruktlaboro de TERO. (Turista Esperantista Rondo). Prez. dro A. Gurvič parolis pri la studo de Esper. historio, literaturo, lingvo ktp. D-ro M. Perelman (de Łomża, nun Vilnano) diris kuraĝiĝajn vortojn antaŭ nia Esp. sezono. Kun fortega aplaŭdo parolis s-ano J. Szapiro, kiu akcentis la gravecon de esperanto, ĝian disvastiĝon inter diversaj nacioj (kiel ĝuste faris TERO) kaj fine li laŭdis la laboron de TERO en Vilno. Salutis ankaŭ s-ano A. MENHES. S-ano S. Śik parolis pri la 27-a E.U.K. en Italujo kaj pri 28-a U. E. Kongreso en Vieno kaj tralegis ricevitaĵajn saluttelegramojn de profesoro dr. Odo Bujwid (Kraków), Prezidanto de P.E.D. de droj Adam, Zofja kaj Wanda Zamenhof (Varsovio) dr. A. Goldburgt (Vilno), H. Steiner (Vieno) Ch. Łapido (Suvalki) k.a. S-ano Subotnik deklamis „Gefratoj kunigu la manojn” de N. Hovorka, s-ano Lipowski (aktoro). „La obstina Reĝo” de

M. Nadir, P. Mirański deklamis fabelajn, M. Minkov prelegis pri lia interesa foto-muntado pri esperanto. La esp. blorvorkestro ludis antaŭ la malfermo de nia vespero „Esperon“ post la fermo „Tagiĝon“. Fine ĉiuj gesamideanoj „ĉerpis novan forton“ per teo kaj kuko por povi poste „elegante levi la piedojn“. La tuta esperanta festo faris bonan impreson.

RADIO.

Depost 15 de oktobro 1935 disaŭdigas ĉiun duan mardon la radiostacioj Kraków kaj Warszawa (eble ankaŭ aliaj) esperanto-prelegojn.

La programo estas jena:

- 15/10. Dr. Jerzy Dobrzycki: Wawel — Pola Panteono.
 29/10. Emil Mayer: Skolta jamboreo en Spaja.
 12/11. Prof. Dr. Odo Bujwid: Impresoj de la Universala E-Kongreso en Italujo.
 26/11. Prof. Dr. Władysław Kumaniecki: Akirajoj de la nova konstitucio en Polujo.
 10/12. Dyr. Bolesław Walewski: Pola opera verkado.
 24/12. Kristnaskaj kantoj.

La programojn disaŭdigas la radiostaciojn Warszawa kaj Kraków je la 22.45 horo laŭ MET.

Memoru, samideanoj, ke de subteno via dependas la sorto de Esp. prelegoj en niaj radiostacioj. Diskonigu la programon kaj skribu dankleterojn al **Polskie Radio, Warszawa.**

Ĉiun merkredon ĉe fino de esperantokurso disaŭdigas radiostacio Wien informojn pri Univ. Kongreso kaj donas respondojn al gravaj demandoj.

* * *

Plezure, franca SOS servo sendas informojn pri la esperantlingvaj radio-elsendoj al ĉiuj samideanoj kaj tutspeciala al la esperantistoj, kiuj povas afiŝi, publikigi en esperantaj, priradiaj kaj regionaj gazetoj, konigi tiujn sciigojn.

Franca SOS-servo estas je la dispono de ĉiuj kaj ĉiam legos ĝoje siajn amikojn. Bonvolu sendi al ĝi gazetojn kaj

revuojn en kiuj aperis informoj pri la esp. disaŭdigoj. Kompense ĝi sendos sian bultenon.

Radio-Club Esperantiste de France
Service S. O. S.

150, Rue Crante-Voye, 150
Blanc-Misseron-Quievrechain (Nord)

Al ĵurnalistoj, verkistoj kaj poetoj esperantistoj en la tuta mondo.

Preparante eldonon de libro pri la ĵurnalistoj, verkistoj kaj poetoj esperantistoj en la tuta mondo, mi turnas min al la supre menciitaj: mi dezirus, ke en mia libro-almanako ne manku iu ajn, tial mi petas ĉiujn verkantajn esperantlingve pri absendo de jena materialo:

- 1.) mallonga vivo-priskribo,
- 2.) en kiuj gazetoj vi kunlaboras, (la nomoj de la gazetoj estu en la nacia lingvo kun esperanta klarigo pri la signifo kaj prononco, kun mencio kiel ofte la koncerna gazeto aperas),
- 3.) pri kiaj aferoj vi interesiĝas kaj pri kiaj problemoj vi okupiĝas.
- 4.) la adreso de la gazeto, en kiu vi kunlaboras (preciza adreso),
- 5.) adreso de via loĝejo,
- 6.) unu via persona foto.

Mi petas vin skribi tre legeble, plej volonte per maŝino, lasante larĝan margenon.

Antoni Pisarski-Woydakowski,
redaktoro
de Pola Agentejo Telegrafa
en Warszawa.

La materialon mi petas sendi je adreso: Antoni Pisarski-Woydakowski, Warszawa, str. Złota 38/35, Pollando.
P. S.

Mi petas ĉiujn esperantistojn pri aperigo de ĉi tiu komuniko en la esperanta gazetaro kaj en la nacia, kaj sendi al mi pruv.-ekzempl. por statistikaj celoj kaj por propagando de esperanto kaj por esprimi dankon al la koncernaj gazetoj.

NI TRE AFABLE PETAS NIAJN ABONANTOJN, SULDANTAJN ANKORAŬ LA ABONON POR J. 1935, PAGI LA SULDON JE NIA KONTO PKO NR 406.660.

PRENUMERATA: rocznie zł. 8.—, półrocznie zł. 4.—. Por zł. 4.— Dla Towarzystw i grup esper. rocznie zł. 6.— Zagranicą: 5 fr. szw. Numer pojedynczy zł. 0.70. podwójny zł. 1.40.	ABONO: jare zł. 8.—, duonjare zł. 4.—. Por societoj kaj grupoj esperantistaj jare zł. 6.— Eksterlande 5 sv. fr. Aparta numero zł. 0.70 duobla zł. 1.40.
OGŁOSZENIA: 1/2 strony zł. 30.— 1/4 strony zł. 15.— 1/8 strony zł. 10.— Korespondencja: małe ogłosz. z 10 słów (prócz adresu) zł. 1.—	ANONCOJ: 1/2 paĝo zł. 30.— 1/4 paĝo zł. 15.— 1/8 paĝo zł. 10.— Korespondado: anonceto de 10 vortoj (krom adreso) zł. 1.—
REDAKCIO KAJ ADMINISTRACIO: KRAKOW, LUBICZ 84.	KONTO P. K. O. NR. 406.660